

Омельян Олена Павлівна,

здобувач

Науково-дослідного інституту публічного права

ВИЗНАЧЕННЯ ЗАВДАНЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПУБЛІЧНО-СЕРВІСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ МІСТОБУДУВАННЯ

Стаття присвячена актуальній проблематиці завдань органів публічної адміністрації при здійсненні публічно-сервісної діяльності у сфері містобудування. Автор зазначає, що аналіз видів адміністративних послуг, що надаються суб'єктам (фізичним та юридичним особам), визначає низький рівень розробки та певну невизначеність регламенту надання таких послуг. Зазначено, що сервісна держава, формується з ряду важливих та взаємопов'язаних елементів, одним із яких можна виділити її соціальне призначення, що проявляється в діяльності органів публічної влади в процесі надання публічних послуг. У статті визначено містобудівну діяльність як систему з полісуб'єктним складом, оскільки вона являє собою цілеспрямовану діяльність державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, громадян, об'єднань громадян по створенню та підтриманню повноцінного життєвого середовища, яка включає прогнозування розвитку населених пунктів і територій, планування, забудову та інше використання територій, проектування, будівництво об'єктів містобудування, спорудження інших об'єктів, реконструкцію історичних населених пунктів при збереженні традиційного характеру середовища, реставрацію та реабілітацію об'єктів культурної спадщини, створення інженерної та транспортної інфраструктури. Акцентовано увагу, що досліджуючи публічно-сервісну діяльність органів публічної адміністрації, треба враховувати ту обставину, що вдосконалення процедури її проведення та законодавчого регламентування і регулювання, носить не лише сервісний а й правоохоронний зміст. Беручи за основу визначені в дослідженні аспекти публічно-сервісної діяльності органів публічної влади у сфері містобудування, можна сформулювати такі її завдання, що мають сприяти створенню належних умов для фізичних та юридичних осіб, за яких останні здатні ефективно здійснювати реалізацію та захист свої гарантованих чинним законодавством прав, свободи та законних інтересів: вироблення та запровадження ефективних засобів, методів та прийомів сервісної політики у сфері містобудування; запровадження чітких механізмів надання органами публічної влади сервісних послуг та подальше впровадження Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва тощо.

Ключові слова: будівництво, інспекція, містобудування, стандарти, послуги, реєстр, публічний, сервісний.

Omelyan O. THE DETERMINATION OF TASKS OF PUBLIC ADMINISTRATION BODIES IN PUBLIC SERVICE ACTIVITIES IN THE FIELD OF URBAN PLANNING

The article is devoted to topical issues of public administration tasks in the implementation of public service activities in the field of urban planning. The author notes that the analysis of the types of administrative services provided to entities (individuals and legal entities) determines the low level of development and some uncertainty in the regulations for the provision of such services. It is noted that the service state is formed from a number of important and interconnected elements, one of which is its social purpose, which is manifested in the activities of public authorities in the process of providing public services. The article defines urban planning activity as a system with polysubjective composition, as it is a purposeful activity of state bodies, local governments, enterprises, institutions, organizations, citizens, associations of citizens to create and maintain a full living environment, which includes forecasting development settlements and territories, planning, construction and other use of territories, design, construction of urban planning facilities, construction of other facilities, reconstruction of historic settlements while preserving the traditional nature of the environment, restoration and rehabilitation of cultural heritage sites, creation of engineering and transport infrastructure. It is emphasized that when studying the public service activities of public administration bodies, it is necessary to take into account the fact that the improvement of the procedure of its implementation and legislative regulation and regulation has not only service but also law enforcement content. Based on the identified aspects of public service activities of public authorities in the field of urban planning, it is possible to formulate such tasks that should help create appropriate conditions for individuals and legal entities, under which the latter are able to effectively implement and protect their rights guaranteed by law, freedoms and legitimate interests: development and implementation of effective tools, methods and techniques of service policy in the field of urban planning; introduction of clear mechanisms for the provision of services by public authorities and further implementation of the Unified State Electronic System in the field of construction, etc.

Key words: construction, inspection, urban planning, standards, services, register, public, service.

Постановка проблеми. Наразі, сфера послуг, різного змісту і характеру, займає провідне місце в економічній системі України. Майже кожен учасник правовідносин щодня користується послугами для задоволення власних потреб та інтересів. До кола суб'єктів, що надають послуги населенню країни, віднесено органи публічної адміністрації. Враховуючи євроінтеграційні процеси, що тривають в Україні, держава має забезпечити розвиток та належне функціонування системи органів покликаних проводити публічно-сервісну діяльність, направлену на спрощення процедури реалізації прав, свобод та інтересів учасників суспільних відносин. Одним із напрямків такої публічно-сервісної діяльності є сфера містобудування, яка на даний час перебуває на стадії кардинального реформування, що зумовлює актуальність проведення дослідження питання організації проведення такого виду діяльності органів

публічної влади.

Аналіз наукових досліджень та публікацій. Визначення завдань органів публічної адміністрації при здійсненні публічно-сервісної діяльності у сфері містобудування під впливом реформ присвятили свої праці такі вчені, як О. Андрійко, І. Белобжецький, В. Гаращук, Г. Гриценко, І. Коросташова, І. Козьяков, Е. Кубко, І. Луговий, Д. Лученко, Г. Мацюк, А. Матвійчук, А. Мірошніченко, І. Миронець, К. Починок, В. Ромасько, Б. Семенко та інших вчених. Але більшість праць присвячена особливостей правового регулювання відносин у сфері будівництва, залишивши поза увагою особливості публічно-сервісної діяльності у сфері містобудування.

Мета статті – визначити завдання органів публічної адміністрації при здійсненні публічно-сервісної діяльності у сфері містобудування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як визначає О.Ляшко, сфера містобудування, враховуючи ринкову вартість нерухомого майна в Україні, залишається тією сферою суспільного життя, стан нормативного регулювання є «сприятливим» для подальшої корумпованості органів публічної адміністрації. Аналіз видів адміністративних послуг, що надаються суб'єктам (фізичним та юридичним особам), визначає низький рівень розробки та певну невизначеність регламенту надання таких послуг. Проведення містобудівної діяльності в Україні повинно спрямовуватись на формування повноцінного життєвого середовища, забезпечення при цьому охорони навколишнього середовища, раціонального природокористування, збереження культурної спадщини, а також забезпечення сталого розвитку території з урахуванням державних, громадських та інших інтересів [1, с. 117].

Аналіз змісту ст. 1 Закону України «Про основи містобудування» від 16.11.1992 № 2780-ХІІ дає підстави визначити містобудівну діяльність як систему з полісуб'єктним складом, оскільки вона являє собою цілеспрямовану діяльність державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, громадян, об'єднань громадян по створенню та підтриманню повноцінного життєвого середовища, яка включає прогнозування розвитку населених пунктів і територій, планування, забудову та інше використання територій, проектування, будівництво об'єктів містобудування, спорудження інших об'єктів, реконструкцію історичних населених пунктів при збереженні традиційного характеру середовища, реставрацію та реабілітацію об'єктів культурної спадщини, створення інженерної та транспортної інфраструктури [2].

Сервісна держава, формується з ряду важливих та взаємопов'язаних елементів, одним із яких можна виділити її соціальне призначення, що проявляється в діяльності органів публічної влади в процесі надання публічних послуг.

Досліджуючи публічно-сервісну діяльність органів публічної адміністрації, треба враховувати ту обставину, що вдосконалення процедури її проведення та законодавчого регламентування і регулювання, носить не лише сервісний а й правоохоронний зміст. Нажаль доволі часті випадки, коли громадяни-вкладники зазнають фінансових втрат від «нечесних» забудовників, що змушує державу запроваджувати нові форми регулювання питань, пов'язаних із містобудуванням, шляхом реалізації вдосконалених правил надання адміністративних послуг органами публічної адміністрації.

В межах дослідження варто звернути увагу на зміст поняття «публічно-сервісна діяльність». На його важливості наголошує Б. Гук зазначаючи, що про введення в правовий обіг поняття «публічно-сервісна діяльність», вже давно дискутують в наукових колах, оскільки воно ґрунтується на конституційному положенні соціальної спрямованості та є змістом діяльності держави, її обов'язком забезпечення прав і свобод людини [3, с. 119].

На думку В.Авер'янова, публічно-сервісна діяльність – це діяльність відповідних державних і недержавних органів щодо забезпечення під час їхніх взаємовідносин із населенням, конкретними фізичними та юридичними особами умов, за яких останні здатні ефективно реалізовувати й захищати свої права, свободи та законні інтереси [4, с. 269].

Враховуючи таке бачення змісту публічно-сервісної діяльності, потребує уточнення та обставина, що воно є ширшим, ніж зміст поняття адміністративна послуга, який міститься в законодавстві. Так, відповідно до ст. 1 Закону України «Про адміністративні послуги», адміністративною послугою є результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону [5].

Проте, С.Стеценко зазначає, що про публічно-сервісну діяльність органів публічної адміністрації варто вести мову у тих випадках, коли йде мова про надання різноманітних адміністративних (управлінських) послуг, в тому числі і у сфері містобудування (курсив від автора). Саме таким чином адміністративно-правова наука визначає діяльність органів публічної адміністрації щодо задоволення певних потреб особи, яка здійснюється за її зверненням [6, с. 20].

Публічно-сервісна діяльність держави, на думку А.Бондаренко, виходить за межі поняття «адміністративна послуга», оскільки вона розкриває соціально-орієнтоване призначення держави, спрямоване на задоволення потреб громадянського суспільства [7, с. 11].

Тож, в межах нашого дослідження, вивчається діяльність відповідних державних органів щодо забезпечення умов для ефективної реалізації фізичними та юридичними особами своїх прав та інтересів у сфері містобудування а не кінцевий результат такої діяльності.

Публічно-сервісний напрямок функціонування органів виконавчої влади утворювався за рахунок діяльності, пов'язаної з:

- розглядом і вирішенням різних індивідуальних звернень приватних (фізичних і юридичних) осіб із приводу реалізації їхніх суб'єктивних прав і охоронюваних законом інтересів;
- наданням конкретним приватним особам адміністративних (управлінських) послуг у вигляді дозвільно-ліцензійних, реєстраційних та інших подібних дій;
- прийняттям індивідуальних зобов'язуючих рішень щодо приватних осіб із питань виконання ними різного роду обов'язків, передбачених законом, а також розв'язанням так званих «публічних» справ (наприклад, із питань відселення людей під час будівництва шляхів, мостів, енергетичних мереж, відведення земель для загальнодержавних потреб і т. ін.);
- здійсненням позасудового розгляду адміністративно-правових спорів у порядку адміністративного розгляду скарг приватних осіб;
- вжиттям щодо громадян заходів адміністративного примусу, перш за все заходів адміністративної відповідальності [8, с. 243–244].

Зазначені заходи публічно-сервісної діяльності у сфері містобудування на даний час реалізуються органами публічної адміністрації із застосуванням функціональних можливостей Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва. Вона була запроваджена Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку надання адміністративних послуг у сфері будівництва та створення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва» від 17.10.2019 № 199-IX [9]. Її мета полягає у забезпеченні створення, збирання, накопичення, обробки, захисті, обліку інформації про об'єкти та учасників будівництва, наданні відкритого доступу до відомостей Реєстру будівельної діяльності, статистики щодо наданих послуг, онлайн-консультації через чат-бот.

Запровадження такої системи та електронного кабінету користувача, як складової державного веб-порталу електронних послуг, суттєво вплинуло на діяльність органів публічної адміністрації при здійсненні публічно-сервісної діяльності у сфері містобудування. Так, з метою оптимізації структури державного апарату у сфері будівництва, та переходу до парадигми публічно-сервісного обслуговування державою інших учасників відносин у цій сфері, постановою Кабінету Міністрів України від 13 березня 2020 р. № 218 ліквідовано Державну архітектурно-будівельну інспекцію та утворено Державну сервісну службу містобудування України як центральний орган виконавчої влади [10].

Реформована процедура сервісної діяльності органів публічної влади у сфері містобудування покликана, шляхом застосування діджитал-трансформації, забезпечити упорядкування послуг, які надаються державою своїм громадянам. Відповідно, саме упорядкування послуг є основним напрямом наближення владних органів до пересічного громадянина, задоволення його потреб, а також захист прав, свобод і законних інтересів [11, с. 284].

Висновки. Таким чином, беручи за основу визначені в дослідженні аспекти публічно-сервісної діяльності органів публічної влади у сфері містобудування, можна сформулювати такі її завдання, що мають сприяти створенню належних умов для фізичних та юридичних осіб, за яких останні здатні ефективно здійснювати реалізацію та захист свої гарантованих чинним законодавством прав, свободи та законних інтересів:

- вироблення та запровадження ефективних засобів, методів та прийомів сервісної політики у сфері містобудування;
- запровадження чітких механізмів надання органами публічної влади сервісних послуг та подальше впровадження Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва;
- виконання дозвільних та реєстраційних функцій у будівництві, гарантувавши високий рівень експертної підготовки документації – як результату наданої послуги;
- дотримання концепції стандартів якості сервісної діяльності органів державної влади.

СПИСОК ВИКРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ляшко О. Б. Надання адміністративних послуг у сфері містобудування: результати соціологічного дослідження. *Часопис Київського університету права*. 2014. № 4. С. 117-121. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2014_4_28.
2. Про основи містобудування: Закон України від 16.11.1992 № 2780-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2780-12#Text>.
3. Гук Б. Адміністративні послуги органів публічної влади України: поняття, зміст. *Право і суспільство*. 2011. № 3. С. 117-121. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2011_3_25.
4. Аверьянов В. Вибрані наукові праці / за заг. ред. Ю. Шемшученка, О. Андрійко. Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. 2011. 448 с.
5. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>.
6. Стеценко С. Г. Адміністративне право України: Навчальний посібник. К.: Атіка, 2007 624 с.
7. Бондаренко А. Сутність публічно-сервісної держави в механізмі захисту прав і свобод людини й громадянина. *Jurnalul juridicnational: teorieşipractică*. 2018. № 2. С. 9-12. URL: http://jurnaluljuridic.in.ua/archive/2018/2/part_2/2.pdf

8. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / В. Б. Авер'янов, В.А. Дерещ, А. М. Школик та ін.; за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ: Юстініан, 2007. 288 с.

9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку надання адміністративних послуг у сфері будівництва та створення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва: Закон України від 17.10.2019 № 199-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/199-20#Text>.

10. Про ліквідацію Державної архітектурно-будівельної інспекції та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2020 № 218. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/218-2020-%D0%BF#Text>.

11. Васильєва Н. В. Сервісна держава: різноманітність розуміння та проблемність побудови. *Університетські наукові записки*. 2017. № 1. С. 279-288. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2017_1_30.

REFERENCES:

1. Liashko, O. B. (2014). Providing administrative services in the field of urban planning: the results of sociological research. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*, 4, 117-121. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2014_4_28 [in Ukrainian].

2. Law of Ukraine On the basics of urban planning № 2780-XII. (1992, November 16). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2780-12#Text> [in Ukrainian].

3. Huk, B. (2011). Administrative services of public authorities of Ukraine: concept, content. *Pravo i suspilstvo*, 3, 117-121. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2011_3_25 [in Ukrainian].

4. Averianov, V. (2011). Selected scientific works. Shemshuchenka, Yu., & Andriiko, O. (Eds.). Kyiv: In-derzhavy i prava im. V.M. Koretskoho NAN Ukrainy [in Ukrainian].

5. Law of Ukraine On administrative services № 5203-VI. (2012, September 6).. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text> [in Ukrainian].

6. Stetsenko, S. H. (2007). Administrative law of Ukraine: Textbook. K.: Atika [in Ukrainian].

7. Bondarenko, A. (2018). The essence of the public service state in the mechanism of protection of human and civil rights and freedoms. *Jurnalul juridicational: teorieşipractică*, 2, 9-12. Retrieved from: http://jurnaluljuridic.in.ua/archive/2018/2/part_2/2.pdf [in Ukrainian].

8. Averianov, V. B. (Ed.). (2007). Public administration: European standards, experience and administrative law. Kyiv: Yustinian [in Ukrainian].

9. Law of Ukraine On amendments to some legislative acts of Ukraine to improve the procedure for providing administrative services in the field of construction and the creation of a Unified State Electronic System in the field of construction № 199-IX. (2019, October 17). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/199-20#Text> [in Ukrainian].

10. *On liquidation of the State Architectural and Construction Inspectorate and amendments to some resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine*. (2020). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine 13.03.2020 № 218. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/218-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

11. Vasylieva, N. V. (2017). Service state: diversity of understanding and problems of construction. *Universytetski naukovy zapysky*, 1, 279-288. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2017_1_30 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 10.06.2020

УДК 338.48

DOI: 10.36550/2522-9230-2020-1-9-141-144

ПОНЯТТЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В РЕГІОНІ

Пузаков Дмитро Володимирович,

викладач кафедри

державно-правових дисциплін та адміністративного права

Центральноукраїнського державного педагогічного

університету імені Володимира Винниченка

e-mail: dvpuzakov@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-9550-4185>

У статті звертається увага, що з початком проведення ринкових реформ відмінності в соціально-економічному розвитку регіонів стали збільшуватися, що пояснюється відмінностями в структурі економіки кожного регіону, що супроводжуються значним ослабленням регулюючої ролі держави. Мета статті – визначити сутність поняття соціально-економічного розвитку та встановити відмінність із суміжними категоріями «розвитку», «регіонального розвитку», «сталого розвитку регіону». Встановлено, що регіональний розвиток є процесом або особливим режимом

Випуск 9. 2020